

Innhold

Forord	9
Innledning	11
<i>Lise Kvande og Hans Olofsson</i>	
Samfunnsfaglig literacy – samfunnsfaglig dannelse	14
Fagbegrep i historie og i samfunnsvitenskaper	20
Begrepslæring og -forståelse og samfunnsrelevans	21
Om bokens kapitler	23
Referanser	25
1. Dei vanskelege omgrepa: teoretiske perspektiv på omgrepsforståing og -læring i samfunnsfag	27
<i>Lise Kvande</i>	
Føremål, problemstilling og spørsmål	28
Nokre historiske diskusjonar om «omgrep» og «grepet om verkelegheita»	30
Omgrepsnett, semantiske felt	32
Omgrepsforståing og -læring i samfunnsfag	33
Mellom det generelle og unike: eit skjematisk skilje mellom samfunnsvitskap og historie	36
Innhaldsomgrep som nytt omdreiingspunkt for historielæring og -forståing	42
Innsikter for samfunnsfagundervisning	46
Ein sluttmerknad	53
Referansar	54
2. Fagbegreber i historie og samfunnsfag – om høgere ordens begreber i læreplaner i historie og samfunnsfag i Danmark	57
<i>Anders Stig Christensen og Heidi Eskelund Knudsen</i>	
Indledning og undersøgelsesinteresse	58
Niveauer af begreber i fagenes didaktiske teorier	61
Taksonomier og begrebshierarkier i faghæfterne for historie	66
Fagbegreber i læreplanen for samfunnsfag	74
Samfunnsfag og historie – forskelle og ligheder i begreber og taksonomier	80
Konklusion – historie, samfunnsfag og begrepslæring	82
Referencer	83

3. Omgrepslæring i samfunnsfag i småskulen	86
<i>Yngve Skjæveland</i>	
Innleiing	86
Tilnærmingar til omgrepslæring i barneskulen	88
Metode	92
Resultat og drøfting	94
Høgare ambisjonar kan gje betre omgrepslæring	104
Referansar	105
4. Nationalism som ”dålig klang” eller ”att gilla sitt land”? Om ett politiskt laddat grundbegrepp i högstadiets historieundervisning	107
<i>Hans Olofsson</i>	
Inledning: ett omstritt grundbegrepp i samhälle, forskning och klassrum	108
Material och metod	115
Resultat: nationalism i klassrummet	118
Spontana begrepps nät och grundbegrepp – en resultatdiskussion	129
Referenser	133
5. Den lange krigen (1991–2021) i lærebøker	138
<i>Per Overrein</i>	
Innledning	138
Begreper, folkerett og internasjonal politikk	140
Lærebokanalyse	144
De skandinaviske læreplanene	147
Krigene	151
Lærebøkene, begrepsbruken og folkeretten	152
Folkerettslig begrepsbruk i lærebøkene	164
Referanser	166
6. Begrepslæring med Grunnloven: om demokratiopplæring gjennom begrepet ytringsfrihet	171
<i>Jakob Maliks</i>	
Innledning	171
Demokrati og medborgerskap	172
Demokratiopplæring og ytringsfriheten	179
Sammenfatning	184
Referanser	185
7. Avsluttende bemerkninger	187
<i>Hans Olofsson og Lise Kvande</i>	
Hva som kjennetegner samfunnsfaglige begrep	188
Forholdet mellom begrepsforståelse og samfunnsfaglig dannelse	189

Samfunnsvitenskapelige begreps foranderlighet i tid og rom	191
Noen konklusjoner	192
Vedlegg: organisering av samfunnsfag i de tre skandinaviske landene	196
Liten ordliste.	197
Forfattere	199